

ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΖΥΜΥΔΡΗΝΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ ΕΝ ΘΡΑΚΗ

§ 1. Ὑπὸ τοὺς Ρωμοίους ¹⁾ οἱ πολεμοχάρμαι Θράκες ἡσυχάσαντες ἀπήλαυσαν εὐνομίας καὶ τραπόμενοι πάντες ἀπερίσπαστοι εἰς τὰ τῆς εἰρήνης ἔργα προήγοντο ἐν τῷ Ἑλληνικῷ πολιτισμῷ. Ἡ δ' εὐφορος χώρα αὐτῶν ἐγένετο τότε πολυύμνητος διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν πολυανθρωπίαν καὶ εὐανδρίαν ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ. Τὰ ἀνευρισκόμενα σημεῖον ἐν αὐτῇ καὶ τῇ κάτω Μοισίᾳ λείψανα πόλεων καὶ ὁσίων, μνημεῖα τέχνης μαρμάρου, ἐφ' ὧν ἐπανθεῖ ἡ χάρις τῆς ἐπὶ τῶν Ἀγτωνίων ἀναγεννηθείσης Ἑλληνικῆς τέχνης, ἐπιγραφαὶ χρυσοῦ καὶ ἀργυρᾶ σκευῆ, πολυτιμα κοσμήματα, προερχόμενα ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων, μαρτυροῦσι περὶ τούτου.

Οὗτος ὁ χρυσοῦς, οὕτως εἰπεῖν, αἰὼν τῆς Θράκης, μοναδικὸς ἐν τῷ τετρακισχιλιετῇ ἱστορικῷ τῆς βίῃ, διήρκεσε δυστυχῶς μέχρι τῆς τῶν Γότθων ἐπιδρομῆς, ἰδίως τῆς δευτέρας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλεντος (376), ἣτις ἀνεστάτωσε τὰ πάντα ἐν αὐτῇ. Ζωηρὰν εἰκόνα τῆς τε ἀκμῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς παρέχει ἡμῖν ὁ ἱστορικὸς Εὐνάπιος: «Ἡ μὲν Θράκη πᾶσα τοιαύτη τίς ἐστὶ καὶ οὕτω πολυύμνητος. Τοσαύτην δ' οὖσαν αὐτὴν καὶ οὕτω πολυάνθρωπον, εὐδαιμονά τε ἅμα καὶ εὐανδρον ἢ τῶν Σκυθῶν ἄπιστος καὶ παράλογος ἐπανάστασις ἐξαπιναιῶς καὶ παραχρήμα τῆς διαβάσεως συντολημθεῖσα καὶ ἀνοιδήσασα κατεστόρεσεν ἐς τοσόνδε καὶ καθημάξευσε ταῖς συμφοραῖς, ὥστε χρυσοῦ ἀποδειχθῆναι πρὸς τὰ Θράκια πάθη τὴν Μουσῶν παροιμιώδη λίαν Πόλεις γοῦν εὐαρίθμητοι καὶ ὀλίγοι τινὲς διεσώθησαν . . . ἢ δὲ χώρα καὶ τό πλεῖστον ἀπανάλωται καὶ ἐστὶν ἀόικητον καὶ ἄβατον διὰ τὸν πόλεμον . . . ²⁾».

1) Ἡ Θράκη τῷ 46 μ. Χ. ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου ἐγένετο Ρωμαϊκῆ ἐπαρχία —provincia Romana. «Thracia huiusque regnata in provinciam redigitur». Β u s e b i i, Chron. σελ. 153, καὶ «Θράκη ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου ἐπαρχία ἐχρημάτισε βασιλεύουσα πρὶν». Σ υ γ κ ε λ λ ο υ. σελ. 630, 3.

2) Εὐνάπιος, fr. 42, σελ. 32, ἔκδ. Βόννης ἢ ἐκλογῶν σελ. 51.

K. Maphis
Ἀποφθ. Δε.
"Θρακία" ΑΔ
7.11.1940
266-276

§ 2. Κατά τούς χρόνους τούτους τῆς ἀκμῆς των οἱ Θῤακες, οἵτινες καὶ ἄλλως ἀνέκαθεν οὐχὶ ὀλιγόρως εἶχον πρὸς τὰ τῶν θεῶν, «βεξιώτερον γὰρ τὰ τε ἄλλα ἔθνη τοῦ Μακεδονικοῦ τοῦ ἔθνους εἶναι πάλαι τὸ Θῤακίον καὶ οὐχ ὁμοίως εἰς τὰ θεῖα ὀλιγόρως»¹⁾, κατελήθησαν ὑπὸ μεγάλης θρησκόληψιας, ἐν κρίνωμεν ἕκ τε τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἀνευρεθέντων πολλῶν καλλιπρεπῶν μαρμαρίνων ναῶν καὶ τῶν πολυαριθμῶν ἀνά τὴν ὑπαιθρον χώραν ἱερῶν Ἑλληνικοῦ τύπου, πληρωμένων ἀναθημάτων κατὰ τὰ Ἑλληνικά πρότυπα πεποιημένων²⁾. Ταῦτα τὰ ἱερά κατὰ τὰς γενομένας ἐσχάτως ἐρεύνας, — διότι ἱκανὰ αὐτῶν μῆχρι τοῦδε ἀπεκαλύφθησαν, — ἦσαν συνήθως μικρῶν διαστάσεων καὶ ἀνευ ἀρχιτεκτονικοῦ τινος διακόσμου, ὡς ὕστερον ἐπὶ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ νῦν ἐπὶ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ πολλὰ τῶν διαφόρων ἁγίων παρεκκλήσια, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι ναοὺς, οἵτινες ἦσαν ἐφόμῳ τῶν Ἑλληνικῶν κατὰ τε τὸ κάλλος, τὸν ρυθμὸν καὶ τὸ μέγεθος, ὡς διαπιστοῦται ἕκ τε τῶν ἐπὶ τῶν νομιμῶτων παραστάσεων τριτότου, τετραστότου καὶ πολυστότου μετὰ ἢ ἀνευ ἀγάλματος τοῦ θεοῦ καὶ ἕκ τῶν ἀνευρεθέντων πολλαχοῦ ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ὁσὺν κίονων, κιονοκράντων, σπονδυλῶν, ἐπιστολῶν, τριγυφῶν, θριγγῶν, φαντίων, σιμῶν κτλ.³⁾.

Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι ἕκαστος ναὸς ἡ ἱερὸν, ὡς οἴκος τοῦ εἰς δὴν ἱδρυέτο θεοῦ, εἶχε τὸ ἀγαλμα αὐτοῦ τοῦτο μωρτεῖται ἕκ τῶν νομιμῶτων τῶν πόλεων, ὧν ἔναι μάλιστα εἶχον ἀντίτυπα ἔργων τῶν μεγάλων γλυπτῶν τῶν κλασσικῶν χρόνων, διότι οἱ θεοὶ ἀπεικονίζονται κατὰ τὸν τύπον γνωστῶν ἡμῖν ἀγαμάτων ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης⁴⁾, καὶ ἕκ τῶν πολλῶν τοπωνυμικῶν Θερρακικῶν ἐπιθέ-

1) Παυσανίου, IX, 29, 3.

2) Rositzew, Journal des Minist. der Volks. Anst. kl. ἔτ. 1911, ἀριθ. IV, 12 ρωσιστί.

3) Τεσσάρτα πολλά ἀνευρέθησαν ἐν Φιλίππουπόλει, Τραϊανῆ Ἀυγούστη, Σερβικῆ, Μαρκανοῦπολει, Πανταλῆ, Νικοπόλει πρὸς Ἰστρῶ καὶ ἄλλαχοῦ.

4) Ἡ Νικόπολις ἄ.χ. πρὸς Ἰστρῶ εἶχεν ἀντίτυπον τοῦ ἐν Παρίῳ περιήμῳ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ συμφοκίτου Ἀπόλλωνος τοῦ Πραξιτέλους, ἐν τῷ πρώτῳ ἐν ταῖς γενομέναις οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνακαταστῆ ἀπεκαλύφθη ἀκόσμη δόξα καὶ ἀνετύχως καὶ ἐνατόκειται νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Σοφίας. Ἡ Πανταλία καὶ ἡ Ἀρχαία εἶχον ἀντίτυπα τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλου τοῦ ἀνευρεθέντος ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡ Μαρκανοῦπολις εἶχεν ὡσαύτως ἀντίτυπα τοῦ Λυκίου Ἀπόλλωνος τοῦ Πραξιτέλου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ ὑποθέοντος τὰ ἀνθάδια τοῦ τοῦ Λυσιπποῦ ἡ τῆς σχολῆς αὐτοῦ. Καὶ ἡ Φιλίππουπολις εἶχεν ἀντίτυπα τοῦ συμφοκίτου καὶ τοῦ Λυκίου Ἀπόλλωνος τοῦ Πραξιτέλου. Ἰδε, Filow B. ἀρχαιολογικὴ παραλληλισμοὶ ἐν τῷ Sbornik, τόμ. XXVI, ἔτ. 1910, σελ. 30 κ.

των τῶν θεῶν¹⁾, οἵτινες προφανῶς ἐπινομάζοντο ἕκ τοῦ τόπου ἢ ἐκ τῆς κώμης, ὅπου ἦτο τὸ μετ' ἀγάλματος ἱερὸν των. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐν τοῖς τῆς ὑπαιθρου χώρᾳς τούτοις ἱεροῖς πρὸς τὸ θεῖον, οὐ ἔφερον τὸ δνομα, ἑλατρεύοντο καὶ ἄλλοι θεοὶ, ἀν κρινῆ τις ἕκ τῶν συναναμνησκομένων ἐν αὐτοῖς ἀναθηματικῶν ἀναγλυφῶν καὶ ἐπιγραφῶν.

Τοιοῦτον ἱερὸν μετ' ἀγάλματος τοῦ θεοῦ (τημηάτων) καὶ πλήθους ἀναθημάτων ἀπεκαλύφθη κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον (1939) τοῦ Ζυμυθρηνοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν τῇ βορειοδυτικῇ Θῤακίᾳ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ μουσεῖου τῆς Φιλίππουπόλεως Δημ. Τσόνσεφ, ὅστις ποιεῖται μικρὰν ἀνακοίνωσιν περὶ τῶν ἀνευρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἀνασκευῶν καὶ τῶν ἀποκαλυφθέντων εἰρημάτων²⁾, ἅπερ θὰ περιγραφῆ λεπτομερῶς ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ ἐκδοθησομένῳ προερχῶς.

§ 3 Ὁ Ἀσκληπιός, θεὸς τῆς Ἰατρικῆς, ἦτο μετὰ τῶν συμβοηθῶν του θεῶν τῆς Ὑγίαιας καὶ τοῦ Τελεσφόρου ἐκ τῶν μάλιστα λατρευομένων Ἑλληνικῶν θεῶν ἐν Θῤακίᾳ³⁾, ἴδιως ὡς θεὸς δοτήρ τῆς ὑγείας. Εἰκάζεται δὲ ὅτι ἡ λατρεία αὐτοῦ εἰσήχθη ἐς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς κλα-

ἔβη καὶ Ἀρχαία γλυπτὰ ἐκ Φιλίππουπόλεως, ἐν τῇ Ἐπιταρίῳ τῆς Βιβλιοθήκης Φιλίππουπόλεως, ἔτ. 1925 σελ. 111 κ. ἔβη, βουλγαριστί.

1) Ἰδε, Μυρτ. Ἀποστολίδου, Περὶ τῆς θρησκείας τῶν Θερρακῶν, Ἑθρακικά, τόμ. V, ἔτ. 1934, σελ. 41—59.

2) Δ. Τσοόνσεφ, Τοῦ ἐπὶ τῆς Ροδόπης ἱερῶν τοῦ Ζυμυθρηνοῦ Ἀσκληπιοῦ, βουλγαριστί, ἐν τῇ ἐφημ. «Ζορά» Σοφίας, 27 Φεβρ. 1940, ἀρ. 621, σελ. 6.

3) Ὁ καθηγητῆς τοῦ ἐν Σοφίᾳ πανεπιστημίου Δ. Δέτοφ ὀπολαμβάνει τὸν Ἀσκληπιὸν μᾶλλον Θερρακικὸν θεὸν ὀποτιροῦναι ὅτι τὸ δνομα αὐτοῦ εἶναι ἀσθητόν ἕκ τοῦ Θερρακικοῦ(!) ἄσ (=εἶχος, ἔχοντα, ὄφει) καὶ τοῦ καλασπίδος (=ελασπίδος (=ἐκνομήνορος). Ἰδε, Asklepios als Thirakischerheiliger Gott, ἐν τῷ Bull. de l'Inst. archéol. Bulg., τόμ. III, ἔτ. 1925, σελ. 159). Ὁ δὲ ἀρχαιολόγος Reinach θεωρεῖ τὸν μικρὸν τὸν ἕμειος Τελεσφόρον ἕνεκα τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ καιρίας καὶ τῆς ἀμφιρῶτου χλιάνης τῶν ὡς γνήσιον Θερρακικὸν θεῶν, τὸ ὄνοματις αὐτοῦ, ὅτι τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶναι τὸ Θερρακικὸν ὄφρις, μεταπλασθέντος ἑλληνιστί. (Ἰδε, Mythes et Religions, II, σελ. 253). Καὶ ὅμως προσηγορεύεται εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ ἐτυμολογία ἐν ὀνοματίαν προελθούσα ἕκ τῶν ἰδιοτήτων τῶν θεῶν, τοῦ μὲν Ἀσκληπιοῦ ἕκ τοῦ ἀσκαλέος ἡ πίορος κατὰ τὸ Μέγα Ἑτυμολογικόν, ὅπερ ἀναποκρινεται τελείως πρὸς τὴν μείλιχον καὶ ἡπειαν μορφήν τοῦ Ἑλληνικοῦ θεοῦ ὀμοιάοντος τῶν Δία, ὡς παριστάεται ἐν ταῖς εἰκόσιν αὐτοῦ, τοῦ δὲ Τελεσφόρου ἕκ τοῦ τελέος φέροντι γλυπτικῆς πρῆβ. Τελεσφόρος, Τελεσθηφόρος, ὅπερ ἀναποκρινεται πληρέστατα πρὸς τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ, ὡς δαίμωνος τῆς ἀναρρώσεως τοῦ νοσοῦντος.

σικούς ἦδη χρόνους διὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἀγίου καὶ τοῦ Εὐξείνου ἀποικίων, ὡν νομισματά, ὡς τῆς Ἄλυου καὶ τῆς Ἀρχιάλυου, φέρουσι τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος. Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ προΐντι αὕτη ἐγενικεύθη ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τῇ ὑπαίθρῳ χώρα μετὰ τοῦ βασιλείου τῶν Θρακῶν ἐξελληνισμοῦ, ὥστε ἐπὶ τῆς ρωμαϊκοκρατίας ἦτο πανθρακική. Τοῦτο διαπιστοῦται οὐ μόνον ἐκ τῶν πολλοχθῶ ἀνευρισκομένων ἀναθηματικῶν ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων ἀναγλύφων αὐτοῦ καὶ τῶν συμβολῶν του, ὧν τὸ μείζον καὶ κάλλιστον τὸ ἐν Φιλίππουπόλει τῷ 1921 ἀνευρέθη καὶ νῦν τὸ μουσεῖον αὐτῆς κοσμοῖ), ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ νομισμάτων τῶν πόλεων παραστάσεων αὐτοῦ κατὰ μόνας ἢ μετὰ τῶν συμβολῶν

1) Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο μήκους 2,70 καὶ ὕψους 0,80 τοῦ μ. ἀποτελεῖ σύμπλεγμα ἐξ ὀκτώ μορφῶν καὶ περιορίζεται ἑκατέρωθεν ὑπὸ παραστάδος, συγχειμένης ἐκ βομοῦ ὡς βάρου καὶ προτομῆς. Ὁ διευθυντῆς τοῦ μουσείου Φιλίππουπόλεως Διάκοβιτς περιέγραψεν αὐτὸ καθορίσας καὶ τὰς ἀνώτατος μορφὰς πρὸς ταῖς γνωστάς ἦντι ἐξ εἰκόνας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, Ὑγίας Τελεσφόρου καὶ Ἰασοῦ· ὀψηθεὶς ὅμως—ἰσχυράμηνος— ἐπὶ ἀπέλειπε μέρος τῆς Ζωφόρου τοῦ ἐν Φιλίππουπόλει Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς γῆθης ἐπὶ τοῦ ἔνω καὶ κάτω πλαισίου ἀπεξέμενης ἐπιγραφῆς, πάντως ἀναθηματικῆς, ἀποκλείουσι τὴν ὀψέσιν. (Ils, D i a c o i t i c h B. La frise des divinités salutaris de la Thrace et la culte d'Esculape à Rhodân, ἐν τῇ ἐπετηρίδι τῆς βιβλιοθήκης Φιλίππουπόλεως, ἔτος 1921, σελ. 51—70, βουλγαριστί.) Ὁ ἀρχαιολόγος G. Seure σπειζόμενος εἰς χωρίον τοῦ ρήτορος Αἰλίου Ἀρριετιοῦ ἐν τῷ ἐγκωμίῳ τῶν Ἀσκληπιάδων, ὅπερ ἀναφερόμενον εἰς περιγραφὴν περιήμου νινός ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ ἀναγλύφου τῶν Ἀσκληπιάδων, πιθανῶς ἐν Πέργῃ, ἀνασκοπεῖται πληρῶς σχεδόν πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νῦν, καθορίζει τὰς μορφὰς αὐτὸ ἢ ἄριστον πρὸς τὰ διὰ ἐξ ἑξῆς: Ἰασὸς, Πανάκεια, Τελεσφόρος, Ἀσκληπιός, Ὑγία, Ἥτιον, Μεγάλη καὶ Ποδοκίριος. Χρονολογεῖ δὲ τὸ ἀνάγλυφον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου μ. Χ. αἰῶνος ὀπολαμβάνων αὐτὸ ἐξ ἐξιστοροῦ βάρου τοῦ θεοῦ ἢ στρατοῦ καὶ ἔρχον ἑπιπέτων γλυπτῶν ὑψηλῶν τὸ κλασσικὸν πρότυπον μετὰ μικρὰς παραλλαγῆς εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἀγλῆς μεταβληθῆν ἐς Τελεσφόρον. (Ils, G. Seure Archéologie Thrace, ἐν τῇ Revue archéol. τόμ. XXIX, ἔτ. 1929, σελ. 51—70.) Κατὰ τὴν ἡμετέραν ταπεινὴν γνώμην ἴσως προφωρότερον εἶναι ἡ παραλλαγὴ τῶν Θρακῶν γλυπτῶν νὰ ἐπιταθῇ καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τῶν δύο Ἀσκληπιάδων Μεγαχόνος καὶ Ποδοκίριου, ἀντικαταστάσαντων ὑπὸ τῶν Διοσκουδῶν Καστοῦ καὶ Πολυδέκτου, ὧν ὁ τύπος ἐν ταῖς ἀναγλύφωσι εἶναι ὁ κλασσικὸς τοῦ Θρακῆ Ἰππῆος ἢ Κυρίου Ἡρώος. Διότι οὕτω, προσωποποιήσας τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης καὶ ὑπὸ τῆν ἐπωνυμίαν ἀ ν α κ ε ς , ο ω τ ῆ ρ ε ς καὶ ἀ γ α θ ο ἰ πα ρ ο ς α ἰ τ α ἰ τ ῶν ἐν τῷ πελάγῳ ὑπὸ καταγίθω μαστιζομένου φαίνεται ὅτι ἐν Θράκῃ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὀ ρ φ ι κ ῶ ν συμπεριελήθησαν ἕνεκα τῶν προμηθειῶν ἐπωνυμιῶν τῶν μεταξὺ τῶν θεοτήτων τῆς γῆς καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νόων σωτηρίας.

τοῦ ἢ ἐνὸς ἐκάστου ἢ τῶν συμβολῶν του καὶ ἐκ τῶν τοπωνυμικῶν Θρακικῶν αὐτοῦ ἐπιθέτων.

Ἐκ τῶν ἐπὶ ρωμαϊκοκρατίας 25 πόλεων, αἵτινες ὡς αὐτόνομοι εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ κόπειν ἴδια νομισματά, αἱ 17, τ. ἢ Ἀρχιάλυος, Ἀδριανούπολις, Αἴνος, Ἀπολλωνία, Βιζύη, Δεβελτός, Διονυσόπολις, Μεσημβρία, Ὀδρυσός, Παυταλία, Περνίθος, Πλωτινόπολις, Σεβδική, Τόπριος, Τραϊανὴ Ἀγούδοτα, Τραϊανόπολις καὶ Φιλίππουπόλις φέρουσιν ἐπὶ τῶν νομισμάτων των τὰς εἰκόνας τῶν θεῶν τῆς ὕλης, ὅπερ μαρτυρεῖ τὴν ἐν αὐταῖς λατρείαν αὐτῶν διαπιστομένης τῆς ὑπάρξεως Ἀσκληπιοῦ ἐν τῇ Παυταλίᾳ, Σεβδικῇ, Τραϊανῇ Ἀγούδοτῃ, Βιζύῃ, Δεβελτῷ καὶ Φιλίππουπόλει, ἐξ ὧν ἀνεσκόφη καὶ καθορίσθη τὸ τῆς Παυταλίας. Τὰ δὲ γνωσθέντα μέχρι τοῦδε ἐξ ἐπιγραφῶν τοπωνυμικὰ τοῦ θεοῦ ἐπιθέτα Ζευθερητός, Ζευθερητός (Ζυλμυθερητός, Ζυσερητός-Ζιμιδιεπυς), Κουκουσσηνός, Σαλδωνός, Σαλδοβουσηνός, Σαλδοκελήνης, Σκαληνός, Σπινθοπαρηνός, Στατηνός (ς), Στραμηνός, Ρασπιταρηνός (ς) καὶ Μυρτηνός δηλοῦσι τὴν ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρα ὑπάρξει ἱερῶν αὐτοῦ.

§ 4. Ἡ τῶν ἱερῶν τούτων θεοὺς δὲν εἶναι καθορισμένη ἢ καὶ τῶν κομῶν (νίκι), παρὰ αἵ ἦσαν ἱερυμένα, ἐξ ὧν προσανομοσθῆ ὁ ἐν αὐτοῖς ἐνοικῶν ἄλλος ἢ τῶν ἐκασταχοῦ ἀνευρισκομένων ἐνεπιγραφῶν στηλῶν ἢ ἀναγλύφων ἢ ἐξ ἄλλης τινός ἐνδείξεως εἰκάζεται ἡ περιφέρεια, ἐν ἣ ἐλατρεῖτο ὁ Θρακεπώνυμος θεὸς καὶ εἶχεν ἐπομένως καὶ τὸ ἱερὸν τῶν. Οὕτω καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ζευθερητοῦ Ἀσκληπιοῦ, δομητὸν Ἀσκληπιοῦ Ζιμιδιτί, κατὰ Λατινικήν ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν Θρακῶν στρατιῶτων, οἰκόντων ἐν κώμας τῆς Φιλίππουπόλεως μνημονουομένων πολιτῶν δὲ τῆς πόλεως, ἀνευρέθησαν ἐπὶ τοῦ ἐν Ρώμῃ Esquinioli λόφου), εἰκόσθη οὕτω περὶ τὴν Φιλίππουπόλιν ἢ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐν Φιλίππουπόλει Ἀσκληπιοῦ, ὅπως τὸ τοῦ Κουκουσσηνοῦ ἦτο πιθανῶς τὸ ἐν Σεβδικῇ ἐχούσης θερμὰς ἰαματικὰς πηγὰς. Ἀλλὰ νῦν ἐκ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν καθορίσθη ἡ θεοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν βορειοδυτικῶν τῆς Ροδόπης διασῶν κλιτύων νοτιοδυτικῆς τῆς πόλεως Τατάρ-Παζαρτζίκου περὶ τὰς δύο καὶ ἡμίσεων ὄραν δεξιόθεν τοῦ Ἐβρου καὶ οὐ μακρὰν τῆς κώμης Βάτκου καὶ τῆς μονῆς τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου (25 χιλιάμετρα) πλησίον τοῦ γάρου τοῦ ἐπονομαζομένου Ληστριῶν πηγάδιον (haidouschko kladentsche).

Ἡ κόμη Βάτκου, τὸ ἄλλοτε Βυζαντικὸν ὄχυρον Βατκούσιον, ἄρῃν καταστραφὲν ὑπὸ τοῦ τσάρου τῶν Βουλγάρων Ἰωαννίτα (1205), κεῖται πιθανῶς παρὰ τῆ Βηροσπάρᾳ ¹⁾, πόλει τῶν Βηρσῶν, ἐξ ἧς προήλθον καὶ ἄλλα μνημεία, ὡς καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτὴν ἀρχαίων κωμῶν, παρ' αἷς σήμερον αἱ κῶμαι Βαρβάρρα, Κοβάτσεβον, Κοτάσχοβον, Βασικάρβον, Σαλακίνθον καὶ ἄλλα. Ὑπήγето δὲ ἡ περιφέρεια ἐπὶ ρωμαιοκρατίας εἰς τὴν ἑδαφικὴν περιοχὴν τῆς αὐτονομίου Φιλιπποπόλεως ²⁾, —θθεν καὶ αἰ κώμαι κληθύνται civēs Philyppopolitani, —ἐκτενομένην καὶ πρὸς τὰ μέρη τοῦτα τῆς Ροδόπης πυκνῶς κατοικημένα «πολιανθρωποτάτη ἢ Ροδόπη» ³⁾, Ἐξ ἄλλων δ' ἐντέθεν ἐπιγραφῶν, ἐν αἷς ὁ Ἀσκληπιὸς ἐπνομαζέται **Ζυπαρηνός** ⁴⁾ καὶ **Στατηνός** ⁵⁾ (ἰ) εἰκάζεται διε εἶχον αὐτόθι καὶ ἄλλα ἱερά καὶ ἐπομένως ἐτιμάτο κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τῶν ἐξηλληνισμένων ἡθῆ Βηρσῶν, τῶν ἐπὶ ρωμαιοκρατίας οἰκούντων ἀνά τὴν πεδιάδα τοῦ νῦν Τατάρ-Παζαρτζικίου.

Τὸ τοπωνύμιον **Ζύμυδρα** — Ζύμυδρα (Zumudra-Zimidra), Θρακικόν, πιθανῶς ἐτυμολογεῖται ἐκ τοῦ **Ζύ-νδρυμα** — Druima (Zu-druima) κατὰ μεταγραμμτισμὸν καὶ ἀνοδιπλασιασμὸν ἐν ἀρχῇ, δηλ. νδύ-νδρυμα (du-druima) δύ-δρυμα, οδύ-δρυμα, ζύ-δρυμα, ζύ-μυδρα, Πρβλ. Σανσκρ. druima, ἑλλ. δρυμός, δρυς, δόρυ, δόρον, δένδρον κτλ. καὶ ἐσημίαινε προφανῶς ὅσας ἢ ἄλλοις ⁶⁾, παρ' ᾧ, ὡς συνήθως, ἦτο ἱερὺ μόνον τὸ τοῦ θεοῦ ἱερόν.

§ 5 Κατὰ τὴν γενομένην τοῦ ἀνασκάψαντος τοῦ ἱεροῦ ἀνακοίνω-σιν ¹⁾ τοῦτο ἦτο περιτειχοισμένον διὰ τετραπέλευρον περιβόλου, οὗ ἐκάστη πλευρὰ εἶχε πᾶχος 1.10 καὶ μήκος 20 μέτρων, περιέχον πηλῆν διαυγῆ καὶ δροσεροῦ ὕδατος καὶ κείμενον ἐπὶ θαλάσσης κλιτύος ὕψους 480 μέτρων ἀνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἐξ

1) Itiner. Antonini Augusti, —Π ρ ο κ ο π ῖ ο υ, περὶ κτιορ. IV, § 1 Οὐσσόο, παρον.

2) Ἰβε, Μ υ ρ τ, Ἀ π ο σ τ ο λ ῖ ο υ, Συλλογὴ ἀρχ. ἐπιγρ. Φιλιππουπόλεως, ἀρ. 183, Θρακικά, τόμ. XII, 1939. — D i m i t r o w, περὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τινῶν ὁστικῶν ἐποφ. κῶν περιφερειῶν τῆς Ρωμαιοῦς Θράκης, ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ μουσείου Σόφρας, τόμ. VI, ἔτ. 1936, σελ. 116.

3) Φ ι λ ι ο σ τ ρ ᾶ τ ο υ, λόγ. ἀρ. 3, 16.

4) Μ υ ρ τ, Ἀ π ο σ τ ο λ ῖ ο υ, Συλλογὴ ἐπιγρ. Φιλιππουπόλεως κλπ. «Θρακικά», τόμ. VII, ἔτ. 1936, ἀρ. 184.

5) Τ ο ὁ ἄ ο ὁ ὁ, αὐτόθι, τόμ. XII, ἀρ. 183.

6) Ἰβε καὶ Tomaszek, Die alten Thraker, II, Die Sprachreste, V Personen und Ortsnamen, ἔτ. 1894, Wien.

7) Δ. Τ ο σ ο ὕ τ σ ε φ, ἐνθα ἀνωτέρω καὶ κατ' ἴδιος ἐπιστολάς αὐτοῦ πρὸς τὸν γράσαντα.

περιβόλου τοῦ ἱεροῦ εἰς ἕκτασιν 50-60 μέτρων ἀπεκαλύθη ὑπὸ τὸ ἔδαφος στρώμα, 0,20 1,2 μέτρον πᾶχος ἐξ ὁσῶν ζῶων, λευφάνων τῶν θυμάτων. Προφανῶς δὲ ἐν τῷ περιβόλῳ ἦτο καὶ ὀνασικὸς μετὰ τοῦ ἀγάλματος τοῦ θεοῦ.

Τὰ ἀνευρεθέντα ἐντός τοῦ περιβόλου μνημεία, τὸ πλεῖστον τεθραυμένα, εἶναι τὰ ἀκόλουθα: 1) Τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Ὑγίαιας καὶ τοῦ Τελεσφόρου καθ' ἐκάστους ἡ ὁμοῦ βωμοὶ καὶ τμήματα αὐτῶν 23, ἀναθηματικὰ στήλαι 12, ἀναθηματικὰ ἀνάγλυφα καὶ τμήματα αὐτῶν 75, ἀγαθμᾶτια καὶ γλυπτὰ τμήματα, ἐν οἷς καὶ τοῦ μεγάλου τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀγάλματος, 40' 2) τοῦ Θρακῶς Ἰπέας ἢ Κυρίου Ἡρώος ἀναθηματικὰ ἀνάγλυφα ἐν κινήσει πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ ἐν στάσει 15, θηρῶντος 57, ἐπιστρέφοντος ἐκ θήρας 13, τμήματα 110 καὶ τμήματα ἀγαθμᾶτιῶν 17' 3) μαρμάρινα κινῶκρονα, ἀγγεῖα, κεράμειοι λυχνία, σιδηραὶ μάχαραι, μαχαιρίδια, νομίσματα ρωμαϊκὰ μέχρι τῆς αἰτίας σχεδὸν τοῦ τετάρτου μ.Χ. αἰῶνος, ὁπότε, ὡς φαίνεται, τὸ ἱερόν κατεστράφη, πιθανῶς καθ' ἡμᾶς κατὰ τὴν δευτέραν τῶν Γότθων ἐπὶ Οὐάλεντος ἀπεσθρομήν.

§ 6 Ἐκ τε τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἱεροῦ τούτου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρημάτων ὁ Τσόντσεφ εἰκάζει: α) διε διασφαιτίζεται ἱκανῶς ἡ τῶν τοιούτων ἱερῶν κατασκευὴ, εἰ καὶ οὐδὲνα λόγον ποιεῖται περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἵστατο τὸ ἀγαλμα, ὅπερ τὸ οὐσιαδεότερον ζητήμα ὁ περιβόλος δέον νὰ μὴ ὑπολησθῇ ὡς οὐσιαδῶδες χαρακτηριστικόν, διότι ἐν ἄλλοις ἄλλων θεῶν ἀνασκαφεῖν ἱεροῖς δὲν ἀπαντᾷ τοιοῦτος, ἐπομένως ἐνδέχεται ἐνταῦθα νὰ ἐκίσθη πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν β) διε καθορίζεται ἡ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ παράστασις τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἄλλ' αὕτη εἶναι ἡθῆ καθορισμένη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ πανθῷ, γνωστὴ δὲ καὶ ἄλλοθεν καὶ ἐκ τῶν ἐν Θράκῃ ἀνευρεθέντων μέχρι τοῦδε ἱκανῶν ἀναγλύφων αὐτοῦ τε καὶ τῶν συμβηθῶν τοῦ ὁμοῦ ἢ καθ' ἐκάστους, ὡς καὶ ἐκ τῶν νομισμάτων γ) διε πιστοποιεῖται ἡ ἱστορικὴ μυστηρία διε αὕτη ἡ περιοχὴ ἦτο πυκνῶς ὑπὸ Θρακῶν (μόνον); οὐγκισμαμένη ἐκ τῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ἀναθημάτων Θρακικῶν ὀνομάτων, (μόνον Θρακικῶν); ὧν ἔνισα τὸ πρῶτον ἀπαντᾷσιν δ) διε καταπίπτει ἡ γνώμη τοῦ Α. Bouday διε ὁ Θράξ Ἰπέας (Κύριος Ἡρώος) ἐλατρώθη μόνον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ὡς προστάτης αὐτῶν ἐξ ἀναθηματος γυναικῶς εἰς αὐτὸν τὸ πρῶτον εὐρεθέντος οὐχὶ τὸ πρῶτον, διότι πρὸ πολλῶν ἐτῶν εὐρέθη ἐν Φιλιππουπόλει ἀνάγλυφον αὐ-

1) Περὶ θεμελιῶν ναοικοῦ (σηκοῦ) τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἦτο τὸ ἀγαλμα αὐτοῦ οὐδεὶς λόγος γίνεται πάντως ὅμως τὰ μνημονευόμενα κινῶκρονα ἀνήκον εἰς αὐτόν.

τοῦ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς: «Κυρίω Ἦρωι. Ἦραϊς Ἀλλουτράλεως εὐ-
χίης»¹). ἄλλως τε ἢ τοῦ Ἦρωος συνταυτίζετο ἡ μὲν μετ' ἄλλων Ἐρακι-
κῶν δευτερευόντων θεῶν ἡ τοπικῶν ἠρώων, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν προ-
σωμιῶν αὐτοῦ, τὸ δὲ μεθ' Ἑλληνικῶν θεῶν (Ἀπόλλωνος, Διονύσου,
Ἀσκληπιοῦ) καὶ ἀφροισθηέντων κοινῶν θηητῶν²) καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ
ὡς ἀλεξίκακου (λοιομοῦ ἔρκετι τούς θρουσ³), ἴσθεν τὰ ἐπιθετὰ αὐ-
τοῦ σωτήρ, σφῶνος, θανματούργος δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποκλειθῆ ἡ
παρὰ τῶν γυναικῶν λατρεία αὐτοῦ, αἰτίως προσκαλοῦντο καὶ τούς
ἄνδρας «πρὸς τὰς ἐπὶ πλεόν θεραπείας τῶν θεῶν, τὰς ἑορτάς καὶ τούς
ποτισμαούς»⁴) εἶ δι καταπίπτει ἡ γνώμη τοῦ αὐτοῦ ὅτι ὁ Ἦρῆς Ἰπ-
πεύς δὲν ἦτο θεός, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων παριστά-
μενος (ἰπεύς εἶναι ὁ ἀνατιθεὶς τὸ ἀνάγλυφον, κυροῦται δὲ καὶ συμπλη-
ροῦται ἡ γνώμη τοῦ καθηγητοῦ Κοτσώραφ ὅτι ὁ Ἦρῆς Ἰππεύς ἦτο ὁ
ἔθνικος τῶν Ἐρακῶν θεός τυγχάνων τῆς αὐτῆς λατρείας μετὰ τοῦ Ἀ-
πόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Οὗτε θεὸς ἀρχίχθεν ἡ ἡμίθεος ἦτο ὁ Ἰπ-
πεύς, οὔτε ὄρθῃ ἡ γνώμη δύναται νὰ λοιοσθῆ διὰ ὁ Ἰππεύς εἶναι ὁ
προσφῆριον τῷ θεῷ τὸ ἀνάθημα, ἀφοῦ οὗτος συνταυτίζεται καὶ ἄλ-
λοις θεοῖς καὶ ἀφροισθεῖσι θηητοῖς. Κατὰ τὴν ρητὴν μαρτυρίαν «τοῦ
κατὰ τὸν γ'—5' αἰῶνα ἀκμάσαντος σοφιστοῦ Φιλοστράτου τοῦ νεω-
τέρου, ὅστις διελέσθην τὴν Ἐράκην ἠήρησε διὰ τὰς τιμάς, ὧν ἐτύχχανε
παρὰ τοῖς Ἐρακίνοι ὁ ἀφροισμιένος Πῆρος, τιμώμενος ὡς θεός τῆς
θῆρας, τῶν ἵππων, τῶν ὀπλιτῶν καὶ ὡς ἱατρὸς καὶ ἀλεξίκακος ἐν
γένει, καίπερ οὐδὲν ἀξιοσημείων ἐν τῇ ζωῇ του διαπραξόμενος»⁵)
οὐδέμια ἀμφιβολία ἔχει, τίς καὶ τί ἦτο ὁ Κύριος Ἦρωος. Κοινός
θηητός αὐδ' ἐκ θεῶν ἔλακον τὸ γένος ὁ τῶν Βιστονῶν βασιλεὺς Πῆρος
ἔχων λαμπροὺς ἵππους καὶ ἄρματα, οὗ τὸν οἰκτρὸν θάνατον περιγρά-

1) Dumont—Homolle, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 332, ἀρ. 32 Μυρτ., Ἀπο-
στολίδου, Συλλογὴ ἐπιγρ. Φιλιππουπόλεως, Ἐρακίνας, τόμ. VI, ἔτ. 1925
ἀρ. 76.

2) Μυρτ., Ἀποστολίδου, Περὶ τοῦ Ἐρακῶν Ἰππεύς ἡ τοῦ Κυ-
ριοῦ Ἦρωος, Ἀρχεὶον Ἐρακ. Θεσσαυροῦ, τόμ. ΣΤ', ἔτ. 1939, σ' 7 καὶ 9.

3) Φιλιστράτου, λόγ. ἑρωτ., 3, 16. Ἐν τῇ ἐπι στήλης ἀναγλύφῳ
παριστάσει σκηνῆς τῆς πρὸς τὸν Κύριον Ἦρωα λατρείας κινεῖται γυνὴ ἑ-
κνοῦσα ἀσκὸν εἰς μέγαν κρητῆρα. Ἰδὲ, περὶ τοῦ Ἐρακῶν Ἰππεύς σελ. 20 σ' 12.

4) Στράβωνος, VII, 3, 4.

5) Μυρτ., Ἀποστολίδου, Ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 19 σ' 11.—Φιλο-
στράτου, Ἐνθ' ἀνωτ.

φει ὁ Ὀμηρος¹), ἀφρμιοσθῆ ὑπὸ τῶν φιλιππων Ἐρακῶν ὡς ἱππηλά-
της, σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως διαδιομομένη τῆς λατρείας αὐτοῦ παρὰ τῷ
λαῷ καὶ ἰδία παρὰ τῷ ἐν τῇ ὑπαίθερῳ οἰκοῦντι κατήνησεν ὡς ὁ δημο-
φιλέστατος ἠρώας νὰ ὑπολαμβάνηται ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ρωμαϊκοκρα-
τίας ὡς μόνος ἔθνικος τῶν Ἐρακῶν θεός, ἴσθεν συσταυτίζεθαι καὶ
ἄλλοις ἠρώσι (Διοσκοῦροι), Ἐρακίκοις θεοῖσι καὶ τοῖς μεναίοις Ἑλ-
ληνικοῖς θεοῖς Ἀπόλλωνι, Διονύφῳ καὶ Ἀσκληπῶ² σ) δι καταπίπ-
τει ἡ γνώμη τοῦ Ν. Vouitsch δι Ὁρῆς Ἰππεύς δὲν ἦτο τοπικός
θεός, τὰ δὲ ἀνάγλυφα αὐτοῦ (ὁ τύπος μάλλον) εἰσήχθησαν ἐξ Ἑλλά-
δος καὶ ἐπὶ ἀδύνατον ὁ Ἀσκληπῶς καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ πορεσάθησαν
ὡς ἱππεῖς. Ἄλλ' ἀφοῦ ἦτο ὁ Πῆρος, πὼς δὲν ἦτο ἐπιχώριος ἠρώας καὶ
θεός ἀναμφιβόλως ὅμως ὁ τύπος αὐτοῦ ἐν τῇ τέχνῃ ὡς ἠρώας ἱππέως
ἔχρησθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων συμπαραληθέντος ἄμα καὶ τοῦ ἀνό-
ματος ἠρώος, ὡς ἐσαρμοστοῦντος αὐτῷ ὡς ἀνακτι-βασιλεῖ. Ἄρα καὶ
ἠρωὶ ἢ θεῷ Ἦρωα καὶ Ἰ) δι το ἱερὸν ἱδρῶθι κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ
τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος, ἐξ ἀναθηματικῆς ἐπὶ βωμοῦ ἐπιγραφῆς εἰς
τὸν αὐτοκράτορα Νέρουαν Τραιανῶν βασισα (98—117), κατατῆρηθ
δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ τεταρτοῦ αἰῶνος—ἐκ νομισμάτων ἀνευρεθέντων
ἐν αὐτῷ ἀναφηριστάς ἡ μὴ ἀνεύρεσι ἐν αὐτῷ κατὰ τὰς ἀνακα-
φὰς νομισμάτων μεταγενεστέρων χρόνων ἠηλοῖ τὴν μὴ λειτουργίαν
αὐτοῦ περαιτέρω εἴτε τότε κατασπαρῆντος (κατὰ τὴν δεύτεραν εἰς
τὴν Ἐράκην τῶν Γότθων ἐπιδρομῆν) εἴτε ἀρητηροῦντος ἐνεκα τοῦ
ἐκχριστιανισμοῦ τῶν περιουκούντων Ἐρακῶν καὶ κατασπαρῆντος
τότε ἡ βραδύτερον³ ἀλλὰ ἡ εἰς τὸν Τραιανῶν ἀναθηματικῆ ἐπὶ βω-
μοῦ ἐπιγραφῆ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ληθῆ ὡς χρονικὴ ἀφῆρησι τῆς
ἱδρῶσεως τοῦ ἱεροῦ, διότι ἐνδέχεται το ἱερὸν νὰ ὀφίστατο καὶ πρό-
τερον καὶ νὰ μὴ περιεῶθησαν ἢ νὰ μὴ ἐγένοντο ἐνδείξεις τῆς ὑπάρ-
ξεως αὐτοῦ. Ὁ Ἦρῆς—Κύριος Ἦρωας ἄπαντα ὡς ἔθνικος τῶν
Ἐρακῶν ἠρώας ἢ θεός κατὰ τὸν τεταρτον ἡρῃ π. Χ. αἰῶνα, διότι ὡς
τοιούτος ἀναμφιβόλως ἐγλύθη ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου στήλης, ἐρ' ἢς
ἐχαράχθη ἡ μεταδ' Ἀθηνῶν καὶ τοῦ βασιλεῖως Κετριπόρεως (356—355
π.Χ.) συνηκῆ⁴).

§ 7. Τὰ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν Στῶνσεφ ἀποκαλύψεως τοῦ ἱεροῦ τούτου
τοῦ Ζυμυθρηνοῦ Ἀσκληπιοῦ θετικὰ συμπεράσματα εἶναι καθ' ἡμᾶς:

1) Ὀμηροῦ, Ἰλ. Κ, 470—515.

2) Μυρτ., Ἀποστολίδου, Ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 15 σ' 8 καὶ 19 σ' 11.

3) CIA, τόμ. II, 668.—Dumont—Homolle, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 509.—Σ α α ο
θ ρ α κ π Αχ., Κετριπόρις βασιλεὺς τῶν Ἐρακῶν, Ἀρχεὶον Ἐρακ. Θεσσαυ-
ροῦ, τόμ. Δ', ἔτ. 1937—38, σελ. 43 κέξῃς.

1) ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις συνελατρεύετο ὁ **Κύριος Ἦρωσ**, ὅστις ὡς ἀλεξίκακος καὶ σωτὴρ συνετατίσθη ὑπό τινος λάτρευας τῆ θεῶ τῆς υγιείας 2) ὅτι συνδυαζομένης τῆς λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ τούτου μετὰ τῆς κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους λειτουργίας τοῦ **Νυμφαίου-ἱεροῦ τῶν Βουθραπηνῶν Νυμφῶν**, τοῦ ἀποκαλυφθέντος τῷ 1896 μετὰ πολλῶν ὁμοτύπων εὐρημάτων ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Δοβρούσκου παρὰ τῆ ἀριστερᾷ τοῦ Ἐβρου δὴχθ ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ (Βηροσπάρας-Τατάρ Παζαρτζικίου) 1) καὶ μετ' ἄλλων γνωστῶν ἢ ἤμιν ἱερῶν ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων μνημείων προερχομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου καὶ χρόνου, οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ οἰκοῦντες Βηροσοὶ κατεῖχοντο ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὡς οἱ ἄλλοι Θράκες τότε θρησκοληψίας 3) ὅτι ἐκ τῆς ἐν ταῖς ἐντεθθεν καὶ ἄλλοθεν ἐπιγραφῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ τύπου αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν κυρίων Θρακικῶν ὀνομάτων, τυπικῶς ἐξηλληνισμένων, μετὰ πατρωνυμικῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν ἢ τάνάπαλιν τεκμηριῶνται ὁ ἐξελληνισμὸς τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ Βηροσῶν, ὅστις ἤρξατο ἐπὶ μακεδονοκρατίας, συνετέλεσθη δὲ ἐπὶ Ῥωμαϊοκρατίας 4). Ὁ ποικίλος φωνητικὸς μετασχηματισμὸς τοῦ τοπωνυμικοῦ τοῦ θεοῦ ἐπιθέτου Ζυμυδρηνός εἰς Ζινδρουμηνός, Ζυλμυδρηνός, Ζυμυδρηνός, Ζυσοδρηνός δηλοῖ ἄγνωση τῆς Θρακικῆς γλώσσης καὶ 4) ὅτι ἐπακολούθημα τοῦ τε ἐξελληνισμοῦ τούτου τῶν Βηροσῶν καὶ τῆς θρησκοληψίας τῶν ἀναντιρρήτως θά ἦτο ἡ ἐξημέρωσις αὐτῶν ἐπὶ Ῥωμαϊοκρατίας· ἐκ τούτου δὲ ἡ παρὰ Στράβωνι εἰδησις ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων του οἱ Βηροσοὶ «ὕπο λησῶν λησταὶ προσαγορεύονται, καλυβίται τε καὶ λυπρόβιοι» 5), φαίνεται ἡμῖν ἐξωγκωμένη καὶ μάλιστα ἐκ παραδόσεως ἀπὸ τοῦ παρελθόντος παραμείνασα, μεταβιβασμένη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, εἰ μὴ περὶ πάντων, τοῦλάχιστον περὶ τῶν ἐν τῇ πεδιάδι ταύτῃ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκούντων φύλων, ἅτινα ἠσχολοῦντο περὶ τὰς τέχνας καὶ τὴν γεωργίαν 6). Ἀνευρεθέντα ἐν τῷ

1) Добрянскъ у, Sbornik, том XIII, σελ. 404 καὶ XVI—XVII, σελ. 64 κέφρα καὶ Bull, de cart. Hellenique, Et. 1897, σελ. 119.

2) Ἰέρ. Μ. Μ. Υ. Τ. Ἀποστολίδου, Συλλογὴ ἐπιγρ. Φιλίπου. Δ. Λεωσ., Ἐθρακικά», τόμ. XII, Et. 1939, ἐπιγρ. 183, σημ. 4.

3) Στράβωνος, VII, 5, 12.

4) Οἱ Βηροσοὶ ἦσαν περιώνυμοι διὰ τὴν ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ ἐπιτηδείότητά των γινώσκοντες τὴν κατεργασίαν τοῦ σιδήρου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ. Ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις των κατασκευάζοντο τὰ περίφημα Θρακικὰ ὄπλα, ἰδίᾳ ἡ σιδηρὰ μάχαιρα ἢ σκάλημ καὶ ὁ πέλεκυς. Ἦσαν δὲ καὶ θεοὶ μεταλλωρύχοι. V e g e t i i, II, II, καὶ IV, 24.—Ἰέρ. καὶ Tomashchek, ἐνθε ἀνωτ. I, σελ. 76.

ἱερῷ ἀναθηματικῆ ἐπιγραφῆ ἀξιώματούγου ἑλληνορωμαίου στρατιωτικοῦ τοῦ Αὐρηλίου Διανυσσοδору εἰς τὸν ἐπιφανέστατον θεὸν Ἀσκληπιὸν Ζυμυδρηνοῦ ἐπὶ ληστολογίῃσι (ληστολογήσας 1) δηλοῖ τὴν συστηματικὴν τῶν ληστῶν καταδιώξιν καὶ σύλληψιν, εἰ που ἐνεφαίνοντο.

Κ. ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ δ. φ.

1) ληστολογῶ=Συλλέγο, συλλαμβάνω καταδιώκων ληστές.

Γερὸν τοῦ Συμμορηνῶ Ἀουληπιῶ ἐν Θράκη.

• Ἑρμῆς Αθ
• 17. 1940

21. Ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις οἱ πολεμοχέρμοι θράκις ἵσυχάσαντες αἰφί-
λωνσαν ἡνωμίτας καὶ τραπόμνοι πάντες ἀπερίσπαστοι εἰς τὰς ἐ-
ρήνης ἐργα προήγοντο ἡ τῷ Ἑλληνικῷ πολιτισμῷ. Ἡ δ' ὠφέλιμος χώρα
αὐτῶν ἐγένετο τότε πολυήμερος διὰ τὴν ὠδαιμονίαν, τὴν πολυάνθρω-
πίαν καὶ ἠανδρίαν ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανῶ.
Τὰ ἀδερψισόμνη σήμερον ἡ ἀδὴ ^{καὶ} ^{κατὰ} τὴν πᾶσαν Μοισίαν λείψανα
πέλων καὶ ὄδων, μνημεῖα τέχνης μαρμαρίσι, εἴ ἢ ἐπανθὲ ἢ χάρις
αὐτῆ ἐπὶ τῷ Ἀλυρινῶν ἀγαγεννηθίονι Ἑλληνικῷ τέχνης, ἐπιγρηφαί, χρυ-
σᾶ καὶ ἀργυρᾶ σιμῆς, πολυήμερα νοσημεῖα, προερχόμενα ἀπὸ τῶν
χρόνων ἐπιτήτων μαρμαροῦσι περὶ Ἰσόλον.

Ὁδὸς ὁ χρυσοῦ, ὄδων ἐπιτήτων, ὡς τῆς θράκῃς, μοναδικῆς ἐν τῷ κελί
μωχλέϊτῃ ἱστορικῶς τῆς βίᾳ, διήρμησε δύστυχῶ μῆτρος τῆς τῶν Γόθων ἐπι-
δρομῆς, ἰδίως καὶ ἀδικίας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νυμφωδῶ (376), ἠὲ ἀνε-
σώσωσε τὰ πάντα ἐν ἀδὴ. Συμμορὴν ἐπέθετο τῆς ἐπιτήτων καὶ τῆς ἐπι-
μωσῶς αὐτῆς παρέχευ ἡμῖν ὁ ἱστορικῶς ἐνάστιος: « Ἡ μὲν θράκις πά-
σα... ἰωαθῆ τῆς ἐπὶ καὶ οὕτω πολυήμερος. Τσοαθῆ δ' ὄδων αὐτῆ καὶ
οὕτω πολυάνθρωπον, ὠδαιμονίαν καὶ ἀμα καὶ ἠανδρον ἐπὶ τῶν ἐπιτήτων ἐπι-
σῶς καὶ παρόλογοι ἐπαναστάσεις ἐπισημαίνουσι καὶ παραχρήμα τῆς δια-
πο-

1) Ἡ θράκις τῷ 46 μ.χ. ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου ἐγένετο Ῥωμαϊκὴ ἑπαρ-
χία - provincia *comenaria*. « Θηρακία καὶ ἰσχυρὰ regnata (in provinciam re-
digiunt ». *Luxebii*, *χρον.* σφ. 153, καὶ « θράκις ἀπὸ τῶδε τοῦ χρόνου ἑπαρχία ἐ-
χρημάτες βασιλευσάουσιν ». *Συμφέλλου*, σφ. 630, 3.

2)

βάσις συντοχμηβείσα και αινειδίσασα μακροτέρω εις Ισοπόδι και
καθημαξίνοι και συμφοραί, ώστε χροτόν αποδεχθῆναι πρὸς τὸ θράγμα
καθὼς τὴν Μωσῶν παροικιῶδη λίαν... Πόλις γούν ἐπαριθμητοί και ὄλ-
γαί τὴν διωθήσαν... ἡ δὲ χώρα μετὰ τὸ κλειστόν ἀπαναλωθεί και
εἶναι ἀσίμου και ἄβατον δια τὴν πόλεμον»...»²⁾

22. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῆς αἰκμῆς τῶν οἱ θράγμω, οἱ ἴνεις και ἄλλοι
ἀνέκαθεν οὐχὶ ὀλιγώρως ἔχον πρὸς τὰ τῶν βιῶν, κ' ὀλιγώρως γὰρ καὶ ἄλλοι
εἶδον τὸ Μαυδοσινοῦ τὸ ἔθνος εἶναι παλαιὸν τὸ θράγμα και οὐχ ὁμοίως
εἰς τὰ βῆα ὀλιγώρως³⁾, κατεγέρθησαν ὑπὸ μεγάλῃς θρηνοσοληγίας, ἀν κρι-
νῶνται εἰς τὴν εἰς τὰς πόλιν ἀνεγερθῆναι πολλῶν μαλλίπρωτων μαρμα-
ρίνων καὶ τῶν πολυαριθμῶν αἰδ' τῶν ὑποκίτων χώρῶν ἱερῶν, Ἑλληνιστῶν
τῶν, κληρονομίῃ ἀναθηρῶν μετὰ τὴν Ἑλληνιστῶν πρόποτα πεισοικί-
ων.⁴⁾ Ταῦτα τὰ ἱερά κατὰ τὴν γιορτὴν εὐχαίς ἐρῶντας, οἷον ἱερά αὐ-
τῶν μετὰ τὸδε ἀπεκαλυφθῆσαν, ἔσαν συνήθως μικρῶν διαστάσεων και
αἰὲν ἀρχικλιονιστῶν ἴνιος διαστάσεων, ὡς ὑπόκεινται ἐπὶ τῷ χριστιανιστῶ
και τῶν εἰς τὴν εἰς τὴν χώρα πολλὰ τῶν διαφόρων εἰναι παρεπιδησία, ἡ αὐ-
καίον πρὸς τοὺς εἰς τὰς πόλιν καὶ, ^{οἱ ἴνεις ἔσαν} ἐγαμύλλας τῶν Ἑλληνιστῶν κατὰ τὴν κατ-
λος, τὸν ὑπόκεινται και τὸ μετὰ, ὡς διαπιστώθη εἰς τὴν εἰς τὴν νομοσέλει πα-
ραστάτων, ^{πρὸς τὴν εὐχαιρῶν και πρὸς τὴν μετὰ τὴν εὐχαιρῶν ἔσαν} καὶ τῶν ἀνεγερθῆναι πολλῶν ἀρχικλιονιστῶν λιγάνων, ὅσων καὶ τῶν
μονοουράτων, σπονδύλων, ἐπιστολῶν, κρηγῶν, θρηγῶν, γαλῶν, σιμῶν ⁵⁾ καὶ τῶν.

2) Ἐνακίου, fr. 42, 54, 32, ἰσ. Βόννη ἡ ἔκλογη σελ 51.

3) Κανονίου, IX, 29, 3.

4) Rostowzew, Journal des Ministe. der Volks. Aufz. kl. il. 1911, Abteil. IV, 12

ρωσικῶ.

5) Ταῦτα πολλὰ ἀνεγέρθησαν εἰς τὴν ἱστορίαν, τῶν ἱερῶν, τῶν ἐρῶν, τῶν μαρμαρινῶν
καὶ τῶν κατὰ τὴν Νεοσολῶν πρὸς τὸν ἴστρον και ἄλλοις.

Οἰωνοὶ ἐννοεῖται ὅτι ἕνατος καὶ ἡ ἱερὸν, ἡ δὲ οἶκος τῶν ἐν τῶν ἰσχυρῶν θεῶν ἐκ
 γε τὸ ἀγαθὸν αὐτῶν· ποιοὶ μαρτυρεῖται ἐν τῶν ~~ἱερῶν~~ νομοθετικῶν τῶν πόλεων, ὅτι
 ἔστιν μετέπειτα ἔργον αἰθέριον ἔργον τῶν μεγάλων θεῶν τῶν ἡλιαστικῶν χρόνων, διότι
 οἱ θεοὶ ἀπευσιζήσαντες κατὰ τὸν ἴσον γινώσκον ἔργον ἀγαθῶν ἐν τῆς ἰσχυρίας τῆς
 Ἑλληνικῆς ἐκείνης, καὶ ἐν τῶν πολλῶν ἑσπεριτικῶν θρησκυῶν ἐπιβίωσιν τῶν θεῶν,
 οἵτινες προεκαὶ εἰσαπομαρτυροῦν ἐν τῶν ἰσχυρῶν ἡ ἐν τῆς κώπης, ὅτιν ἐπὶ τὸ μετ
 ἀγαθῶν ἱερῶν καὶ φανταίαι δὲ ἐν τῶν τῶν ποσῶν χύμας ἰσχυρῶν πρὸς τῶν
 θεῶν, οὗ ἔργον τὸ ἴσχυρον, ἐκλερωσὸν καὶ ἀγῶνι θεῶν, ἀν κρινῶν τῆς ἐν τῶν συναντι
 ριστικῶν ἡ αὐτῶν ἀναθεωρητικῶν ἀναγλυφικῶν ἐπιγραφῶν

Ἐποῦτον ἱερὸν μετ' ἀγαθῶν τῶν θεῶν (τυμῶντων) καὶ πλείονος ἀναθεω
 ρητικῶν ἀπειμαρτυροῦν κατὰ τὸν παρὰ τὸν ἐπιπέδον (1934) τοῦ Συμφωνησῶν
Ἀσκληπιοῦ ἐν τῆς βορειοδυτικῆς θέρμης ὑπὸ τῶν διωκτικῶν τῆς ἐπιπέδου βι
 βλιοθήκης καὶ τῶν μουσικῶν καὶ φιλοσοφικῶν Διμη. Ἐσόντων, ὅτιν ποι
 ἔλατ μεμνητῶν ἀναθεωροῦν περὶ τῶν γινώσκον ὑπ' αὐτῶν ἀναθεωροῦν καὶ τῶν
 ἀπομαρτυροῦν ἡρμητικῶν, ὅτιν δὲ περιγράφει ἡσπερικῶν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ
 ἐπιδοθησικῶν προσηχῶν

6) Ἡ Νικηπολιτικὴ πρὸς ἴσχυρον ἔργον αἰθέριον τῶν ἐν παρὰ τὸν περιπέδον ἔργων
 καὶ τῶν σαρματικῶν Ἀσκληπιοῦ τῶν πρὸς τῆς ἐκείνης, ἐν τῶ ἴσχυρον ἡ ἐν τῶν γινώσκον ὑπ'
 πρὸς τῶν ἐκείνης ἀναθεωροῦν ἀναθεωροῦν ἀναθεωροῦν καὶ ἐκλερωσὸν τῶν ἐν
 τῶν μουσικῶν καὶ ἐπιπέδου. Ἡ Παιδικία καὶ ἡ Ἀρχαία ἔργον αἰθέριον τῶν ἔργων
 τῶν πρὸς τῆς ἐκείνης τῶν ἀναθεωροῦν ἐν τῶν ἔργων. Ἡ μαρτυρικῶν ἔργον αἰθέριον
 αἰθέριον τῶν ἀναθεωροῦν τῶν πρὸς τῆς ἐκείνης καὶ τῶν ἔργων ἀναθεωροῦν τῶν
 δὲ τῶν τῶν ἀναθεωροῦν ἡ ἐν τῶν ἔργων αἰθέριον. Καὶ ἡ ἀναθεωροῦν ἔργον αἰθέριον τῶν
 σαρματικῶν καὶ τῶν ἀναθεωροῦν τῶν πρὸς τῆς ἐκείνης τῶν, Ἐπιπέδου Β. ἀναθεωροῦν τῶν
 μεμνητῶν ἐν τῶν ἔργων, τῶν XXVI, ἐλ. 1910, σελ. 30 ἡμῶν καὶ Ἀρχαία γινώσκον ἐν
 φιλοσοφικῶν, ἐν τῶν ἐπιπέδου τῶν βιβλιοθήκης φιλοσοφικῶν. ἐλ. 1915. σελ. III ἡμῶν, σελ.
 γαριπῶν.

7) Ἰδὲ, Μνημ. Ἀπομαρτυροῦν, περὶ τῶν θρησκυῶν τῶν θρησκυῶν, τῶν V, ἐλ. 1934, σελ. 41-59.
 8) Δ. Ἐσόντων, Ἐλ ἐπὶ τῆς βοδόντης ἱερῶν τῶν Συμφωνησῶν Ἀσκληπιοῦ, βουλγαρικῶν, ἐν τῆς
 ἐκείνης. Σοφὰ Ἐσόντων, 27 φεβρ. 1940, ἀρ. 624, σελ. 6.

4)

23. Ο Ἀσκληπιός, θεός τῆς ἰατρικῆς, ἦτο μετὰ τῶν συμβουβῶν τῶν θεῶν τῆς ὕψι-
 ας καὶ τοῦ Τηλεφόρου ἐν τῶν μάλιστα λατρουμένων ~~ἀσκληπιωτικῶν~~ Ἑλλήνι-
 κῶν θεῶν ἐν Θρακίᾳ, ἰδίως ὡς θεός δοσῆρ τῆς ὕψιαις. Εἰσαίεται δὲ ἢ ἡ λατρεία
 αὐτοῦ εἰσῆχθη ἐξ Ἑλλάδος κατὰ τῶν κλασσικῶν ἡδὴ χρόνων διὰ τῶν ἐπὶ τῶν
 αὐτῶν τῶν Αἰγαίου καὶ τῶν ἑγγύων ἀποικιῶν, ὡς νομισματά, ὡς τῆς Αἴνου
 καὶ τῆς Ἀρχαίου, γέρονσι τῶν εἰκόνα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κελύφου π. χ. αἰῶνος.
 Ἐν τῷ χρόνῳ δὲ προΐοντι αὐτῆ ἐργασίωθη ἔν τε ταῖς πόλεσι καὶ τῇ ὑπαίθρῳ
 χώρα μετὰ τοῦ βαρβαρίου τῶν Θρακῶν ἐβελήτιστον, ὥστε ἐνὶ τῆς ρωμαίου-
 κας ἦτο πανθρακίαι. Τὸτο διαπιστώθη οὐ μόνον ἐν τῶν πολλαχῶ ἀντι-
 σωμένῳ ἀναθηματικῶν ἀναγλυφῶν αὐτοῦ καὶ τῶν συμβουβῶν τῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν
~~καλλιγραφίᾳ~~ ἐν τῷ μεγίστῳ καὶ καλλίστῳ τῷ ἐν Φιλιππουπόλει τῷ 1921 ἀντι-
 θῆν καὶ νῦν τῷ μουσεῖον αὐτῆς μορφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῶν ἐπὶ νομισματικῶν
 τῶν πόλεων παραστάσεων αὐτοῦ κατὰ μόναν ἢ μετὰ τῶν συμβουβῶν τῶν ἢ ἐπὶ
 ἑταῶν ἢ τῶν συμβόλων τῶν καὶ ἐν τῶν κοπνητικῶν Θρακικῶν αὐτοῦ εἰσθέτων.

9) Ο Ἀσκληπιός τῷ ὡς ἑστία παντοδύναμος Δ. Δείσις ὑπολαμβάνει τῶν Ἀσκληπιῶν μετὰ τῶν
 Θρακικῶν διὰ ὑποστήριξιν ἢ τῷ ὄνομα αὐτῶν εἶναι σύνθετον ἐν τοῦ Θρακικῶ (| ἀσ (= ἕξτε), ἑ-
 χιδαν, ὄφει) καὶ τῶ μαλαπίος-μαλαπίος (= κινούμενος). ἴδε; Asklepios als theakisch-
 griechischer Gott, ἐν τῷ Bull. de l'inst. archéol. Bulg. τ. 11, β. 1910, σ. 155. Ὁ δὲ ἀρχαι-
 ολόγος Reischach θεωρεῖ τὸ μῦθον τῷ ὄνομα Τηλεφόρον ἔμας τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν
 κλισίαι καὶ τῆς ἀκροφιδίου χλαίνας τῶν ὡς γινώσκον Θρακικῶν θεῶν, τοῦ ὄνομα αὐτοῦ
 ὡς τῷ δώτερον συνθετικῶν εἶναι τῶ Θρακικῶν πόρι, μεταπλασθῆναι ἑλληνιστί. ἴδε, Mythos
 et Religion, II, σ. 255. Καὶ ὅμως προσεσέφερα ἔμας ἡ ἑλληνιστὶ ἐπιμνηστικῆ τῶν ὀνομάτων
 προελθούσα ἐν τῶν ἰδιότητων τῶν θεῶν, τῶ μὲν Ἀσκληπιός ἐν τῶ ἀσκληπὶς ἡπίος κατὰ τῶ μῦθον
 ἐπιμνηστικῆ, ὅπου ἀναστυφίεται ἐγγύς τῶν μείλιχον καὶ ἡπίαιαν μορφήν τῶ ἑλληνιστῶ
 θεῶν, ὁμοειδέος ὡς Δία, ὡς παριστάνεται ἐν ταῖς εἰκόσιν αὐτοῦ, τοῦ δὲ Τηλεφόρος ἐν τῶ ἕξτε
φέρων = ἡστυκῆς (πρὸς Τηλεφάρχης, Τηλεφόρος), ὅπου ἀναστυφίεται σφαιροειδέος ὅπου
 τῶν ἰδιότητων αὐτοῦ, ὡς δαίμωνος τῆς ἀναστυφίεται τῶ νοσούσης.

10) Τὸ ἀναγλυφον ὡς τῶ μῦθον 270 καὶ ὕψος 280 τῷ μ. ἀποχέει σφαιροειδέος ἐγγύς μορφήν
 καὶ περιφρῆναι ἐπιμνηστικῆν ὑπὸ παραστάσει, συμπεριέχει ἐν βραχίῳ ἢ δάκτυλῳ καὶ ὑπολοπῆ.
 Ὁ εἰσθετικῆ τῶ μῦθου Φιλιππουπόλιος ἀσθετικῆς διακρίσεως περιγραφῆν ὡς τῶ μῦθου καὶ
 καὶ τῶ ἀναστυφίεται μορφήν ὅπου τῶ γινώσκαι ἡμῶν ἢ ἀναστυφίεται τῶ Ἀσκληπιῶν, ὕψιαις, Τηλο-

Ἐν τῶν ἐπι ρωμαεουραλίας 25 πόλεων, αἰήτων ἢ αὐτόνομοι, ἔχον ἡ διαίτημα
 ὡς ὡσπὲν ἔδει νομοτομία, αἱ 17, ἡ. ἢ ἡ Ἀρχαία, Ἀδριανοῦπολις, Αἴναι, Ἀπο-
 λωνία, Βιζύη, Δεβελίς, Διονυσόπολις, Μιουμβρία, Ὀδυσσεύς, Παναχία, Περίονος,
 Πλωκινόπολις, Σερδίκαι, Τόκυρις, Στραϊανὴ Ἀδρούστα, Στραϊανόπολις καὶ Φιλιπ-
 πόπολις, φέρονται εἰς τῶν νομοτομῶν τῶν ^{ἢ αὐτῶν} ~~περιλάσσει~~ τῶν δὲ τῶν ἑθνῶν, ὅσοι μὲν
 ἔπει τὴν ἠσπίδα λαβερῶν αὐτῶν διατισβόμενοι τῶν ὑπερῶν Ἀσχυματιῶν ἐν τῇ
 Παναχίᾳ, Σερδικῇ, Στραϊανῇ Ἀδρούστῃ, Βιζύῃ, Δεβελίᾳ καὶ Φιλιπποπόλει, ἢ ἢ ἀνε-
 σωμένη καὶ καθυβισθὴ τῶ τῶ Παναχίᾳ. Τὰ δὲ γινώσκοντα μὲν ὡς ἢ ἐπιγραφῶν ἑσων-
 μιᾶ ὡς θῶ ἑθνῶν Ἰσπαρνῶν, Συμωδονῶν (Συλμυδονῶν, Συσδονῶν - Ἰμίδε-
 νος), Κουλιουσσινῶν, Σαλδινῶν, Σαλδοβουσσινῶν, Σαλδοματινῶν, Σαλατινῶν, Σπιθο-
 παρνῶν, Σεληνῶν(3), Σιραμινῶν, Ρασιπαρνῶν (ἢ καὶ Μυρηνῶν διὰ τὸ τὴν ἐν
 τῇ ὑπαιθρῷ χώρα ὑπαρξῆν ἱερῶν αὐτοῦ.

φόνου καὶ Ἰασοῦς ὑποβίβει ὅσοι ἐπιγραφῶν ἢ ἀπειλεῖ μέρος τῶν ἐπεφόνου τῶ ἢ Φιλιππου-
 πόλει Ἀσχυματιῶν. τὰ ἴχνη τῶ ἐν τῶ αὐτῶ καὶ τῶν ἑθνῶν ἀπειρομῶν ἐπιγραφῶν, οἷον αἱ
 διαμαρτυρίαι, αὐτομῶν τῶ ὑποβίβει. ἴδ. Φ. Savitch ὁ. En frise des divinités salutaris de la
Thrace et la cille d'Esculape a Plouadi, ἢ ἢ ἐπιγραφῶν τῶ τῶ Πλωκινόπολις, ἐπὶ
 1921, σελ. 54-59, Βουλγαρικῶν. Ὁ ἀρχαιολόγος J. Seure στυριζόμενος ἐν χωρίον τῶ ρήτορος Αἰθίου ἡ.
 ριστικῶν ἢ τῶ ἐπιγραφῶν τῶ Ἀσχυματιῶν, ὅσοι ἀναγερόμενοι ἐν περιγραφῇ περιγίμων ἢ τῶν
 ἐπὶ τῶν χρόνων τῶ ἀναγλυφῶν τῶ Ἀσχυματιῶν, πιθανῶ ἢ Περιγίμων, ἀθανάτων τῶν πληρῶν
 σχετῶν ὡς τῶ ἐπὶ ὁ ὁ λόγος τῶν, καθυβίβει τῶ μωραῖ αὐτῶ ἢ ἀριστῶν ὅσοι τῶ ἑθνῶ ἢ ἢ τῶν.
 Ἰασῶ, Κανάνια, Τεγεόφοροι, Κουλιουσιῶν, Ἰγίμα, Ἰπίδονα, Μαχῶν καὶ Κοδακίριος. Χρονο-
 λογῶ δὲ τῶ ἀναγλυφῶν ἀπὸ τῶ ἀρχαῖ τῶ ἑθνῶν μ.χ. αἰῶνος ὑπολαμβάνων ἀπὸ τῶ διαίτημα
 θάδρου τῶ θῶ ἢ σιχθαῶν καὶ ἔργον ἐπιχωρίων γλυπτῶν, μνηστῶν τῶ μαστοῦν πρόωπον
 μετα μωραῖ παραλλῶν ἢ τῶ πρόωπον τῶ Ἀρχαῖ μελαβληθῆν ἐν Τεγεόφοροι. ἴδ. J. Seure
Archéologie Thracie, ἢ ἢ Revue archéol. τ. μ. ΧΧΙΧ, ἔτ. 1929, σελ. 51-79. Καὶ τῶν ἡμε-
 ρῶν ἡσπινῶν γινώσκον ἢ τῶ προσφύδρον ἢ τῶ παραλλῶν τῶν θρακῶν γλυπτῶν τῶ ἐπιγραφῶ
 καὶ ἢ τῶ πρόωπον τῶ δὲ τῶ Ἀσχυματιῶν Μαχῶν καὶ Κοδακίριος, ἀθῶνα τῶν ἑθνῶν ὑπὸ τῶ
 Διοσκουρίων Κωτόροιο καὶ Ποζιδώνιοι, ἢ ὁ ὡς ἢ τῶ ἀναγλυφῶν ὡς ὁ ἢ τῶ μαστοῦν τῶ θρακ-
 καὶ ἢ τῶ τῶν ἢ τῶ τῶν. Διὰ ὁδοῖ, προσοποιοῖται τῶ ἡθῶ καὶ τῶ ἐθῶ καὶ ὅσοι τῶν ἐπὶ
 νομίαν ἰναῖς, σολῶν καὶ ἀραβοῖ παραλλῶν τῶ ἢ τῶ πελαγῶ. ὑπὸ μελαβληθῆν μετῶ τῶν
 γινώσκον ἢ ἢ τῶ θρακῶν καὶ τῶν διδασκαλῶν τῶ ἑθνῶν συμπεριληφθῶν ἢ τῶ τῶ νομοτομῶν
 νωθῶν ἢ τῶν ἢ τῶν τῶ μετῶ τῶ θρακῶν καὶ τῶ ἑθνῶ καὶ τῶ αὐτῶ τῶ νῶν σωληφῶν.

24. Η τῶν ἱερῶν τούτων θείος οὐκ εἶναι καθορισμένη, ὡς καὶ ἡ τῶν ~~ἐπιγράμτων~~ (τίσι) παρ
 αὐτῶν ἴσως ἰδρυμένη, ἐξ ἧν προσωνομασθῆν ὁ ἐν αὐτοῦ ἰστοίων θεός. Ἐπὶ εἰς τῶν
 ἐνασολαχοῦ ἀνωρισμομένων ἐπισημασθῆν ἢ ἀναγλυφῆν ἢ ἐξ ἑλλῆς τῶν ἐκ
 διήγως εἰσαχθῆν ἢ περιγέφυκα, ἢ ἢ ἑλαφρέλο ὁ δραμισπώνυμος θεός καὶ εἶχεν
 ἐπομῆκα καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ὀδῶ καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Στυμφόρηνου Κοιμητιστοῦ,
 domus δὲ τῆνα Ἀσκληπίτι Τιμιόδελτι, κατὰ λατινικὴν ἀναθυμακτικὴν ἐπι-
 γραφὴν Ἰθακῶν ἀρακτικῶν, οἰωνότα ἐν κώμας τῆς φιλιππουπόλεως μνημο-
 νωμένης, πόλεως δὲ τῆς πόλεως, ἀνωρεθείσαν ἐπὶ τοῦ ἐν Ρώμῃ Ἐσφιθίνι
 λόφου, εἰσαχθῆν δὲ εἰς τὴν φιλιππούπολιν ἢ ἀπὸ τοῦ τοῦ ἐν φιλιππου-
 πόλει Ἀσκληπιῶν, ὅπως τὸ τοῦ Κοιμητιστοῦ εἶλο πιθανῶς τὸ ἐν Σερδικῇ
 ἐχούση θερμὰς ἰαμακικὰς πηγὰς. Ἀλλὰ νῦν εἰς τῶν γνωσθῶν ἀνασολαχῶν
 καθορισθῆν ἢ θείος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν βορείων-δυτικῶν τῆς Ροδόνης διαδοτῶν κλι-
 τῶν νοτιοδυτικῶν τῆς πόλεως Σαλαρ. Παλαρτζίου περὶ τῆς δίο καὶ Ἰθρακ.
 ἀν ἴσως ~~εἰσαχθῆν ἀπὸ τῆς ἀνασολαχῆς τῆς ἐν Σερδικῇ~~ διζῶθεν τῶ
 ἔβρου καὶ τοῦ μαυρῶν τῆς κώμας Βαλιούνη καὶ τῆς μόνης τῆς ἀνωτόλεως
 Πέτρα καὶ καλίου, κληθῶν τῶ χώρον τοῦ εἰσωνομασθῶν Ἀποστολῶν πη-
 γιδιον (haidouschko kladentsche).

Ἡ κώμα Βαλιούνη, τὸ ἀλλοτε βορειοδυτικῶν ὄχρον Βαλιούνη, ἀρδην μεταστρα-
 φῆν ὑπὸ τοῦ τῶν τῶν Βουλγάρων Ἰωαννίνα (1205), κατὰ ἰσπανικῶν περὶ τῆς
 Βυσοπάρᾳ, πόλεως τῶν Βυσοπῶν, ἐξ ἧς ἀποτίθεν καὶ ἄλλα μνημῆτα, ὡς καὶ ἐκ τῶν
 περὶ αὐτῆν κώμας, ^{ἀρχαίων} παρ' αἷς σήμερον ^{αὐτῶν} Βαρβάρᾳ, Κοβάλουβον, Κολοαφόρον, Βασι-
 κτροβον, Ὑσπίζο δὲ ἢ περιγέφυκα ἐν ρωμαϊκαῖς αἰ τῶν ἐδαφικῶν ἱεροσολῶν
 τῆς ἀνωτόλεως φιλιππουπόλεως, ¹³⁾ ὅστιν καὶ ὁ κρητικὸς μελοῦντις εἶναι φησὶ
 εἰς βυροβλιτῆς, εὐκρινόμενην καὶ ἰσως τὴν μὲν κατὰ τῆς Ροδόνης, περὶ τῆς

11) Dumort-Homolle, Melanges nos. σφ. 483, σφ. 25. - Heuzen, Bulletin municipal
 ie, il. 1875, σφ. 27. - CIL, τμ. VI, σφ. 2799.

12) Itines. Antonini Augusti. - Προσωπικῶν, περὶ κώμα. IV, 11. Ὁδογραφον.

13) Ἰδ. κώμα. Ἀνωτόλεως, ἐν τῇ ἀρχ. ἐπιγρ. Φηλοποπόλεως, σφ. 183, ἀρχαίον, τμ. VII, 1799 - Οἰκιστικῶν
 περὶ τῶν ἀρακτικῶν ἐν τῶν ἀνωτῶν ἐδαφικῶν ἱεροσολῶν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἰθρακ, ἢ τῆς ἐπιγρ. Α' τῶν μνημῶν
 Σερδικῆς, τμ. VI, σφ. 136, σφ. 136.

μαλος, 40. 2) τος θραυός 7 πούς η κυρίον κρησ αδαθημακα αταγλεια εν κ.
 νήσσι ωρος το δεβία η εν σίσι 15, θυρωλος 57, επιστρέγοντος εν θήρας 13, κρη-
 ματα 110 και κρηματα αγιαματων 17. 3) μαρμαρινα μονουρανα, αγγιζα,
 κεραμωσι λυχνία, σιδυραί μαχαίρα, μαχαίριδια, νομισματα ρωμαία μαχη-
 τήλουσ σκιδόν του κλεφου μ. Χαλδώνσ, σιδιζ, εν γαίνλια, το γερόν ματισμένη, π-
 θανωσ μεθ' ημεσ κηλε τον δωλερον των γόλουσ εντι οσάλευλοσ επιδρομίν.

26 εν κρησ αναουαγιεσ του γερου τουλου και τον εν αλω ηρωματων ο τσονλοισ
 εταλι ^{δλ} α) διαρωτιζεται ~~εταλι~~ η τον τοιουτων γερυν μετασυνωσ, εν και
 οσδωα λογον ποιηται περι του ~~εταλι~~ ^{κρημα} νωσ του θεου, εν ο τοταλο το εφραμα,
 οπερ το ουνου δωλερον ζηλιαμα. ο σιμβολοσ ~~εταλι~~ ^{κρημα} δων κα μη δωλερωσ
 εν οσισωδεσ χαρακωρισωμόν, διδη εν άλλοισ άλλωσ θεων αναουαγιετων γερυν δν
 εταλι τοιουτοσ, ευρωμίνσ ενδύχει ενταθια να ενδύθωσ ωρεσ μελλονα αδαλιερα.
 β) ^{δλ} καθοριζεται η εν τη αρχαία ληνη παραστωσ του Αουρινωτου. ελλι αθη εντα
 ηδη καθοριζεται εν τη ελληνικήσ ιαθλια, γνωστωσ δε και άλλωθεν και εν τον εν θρα-
 κησ αδαθηματων μακροτοσδε κωμων ενταλιερα αδαθησ και τον συμβουλιον τον
 ορωσ εν μεθ' ενωλοισ, εν και ^{δλ} εν τον νομισματων. γ) διαπιστωται η ιστορικη μαρτυρ-
 ια οτι αθη η περιωκη ελο σκηνωσ ^{δλ} ~~εταλι~~ ^{κρημα} τον κρημασ εντι τον αδαθηματων θρα-
 κημων ανωματων, εν ενιασ το πρωτων αταλιετων. δ) ^{δλ} μετασινεται η γνωμη του Α. Βουδαζ
 η ο θραξ 7 πούς (Κρησ κρησ) ελατρωετο μόνον υπο τον αδαθησ εν προσβλησ αδαθη
 εν αδαθηματων γνωμωσ εν αδαθησ το πρωτων ηρωματωνσ. οχι εν πρωτων, διδη ωρεσ πολλω
 εντων ηρωματων εν φιλιππουσιν ενταλιερασ αδαθησ.